

Carolus Porée
‘Mauricius Imperator’

Tragoedia
(1745)

Jan-Wilhelm Beck
Institut für Klassische Philologie
Lehrstuhl Lateinische Philologie
Universität Regensburg
Universitätsstraße 31
93040 Regensburg
Dezember 2006

Argumentum

Mauricius Orientis Imperator multa captivorum millia, quos vili pretio potuerat redimere, in vinculis crudeliter obtruncari permisit. paulo post culpam confessus ac detestatus, a Deo petiit, ut potius in hacce praesenti vita quam in futura turpissimae avaritiae poenas lueret. Mauricius audiit Deum, et, postquam auditas esse ipsius preces eum in somnis admonuit, Phocas dux rebellis exercitus Constantinopolim ingressus est, imperium vi occupavit, Mauricii filios coram patre trucidari iussit ipsumque Mauricius neci addixit. tot poenas invicta, ut par erat, animi fortitudine tulit Christianus Imperator. vindicem agnoscens Deum, has voces media inter supplicia saepe iteravit: ‘iustus es, Domine, et rectum iudicium tuum.’

Personae

Mauricius	Imperator
Theodorus	
Iustinus	Mauricii filii
Germanus	Theodori socer
Philippicus seu Philippus	Mauricii affinis sororius
Priscus	Iustini moderator
Heraclius	Prisci filius, deinde Phocae oppressor et successor
Zonaras	praetorianae cohortis praefectus
Aribas	palatio praefectus
Phocas	Tyrannus, sceptrorum praedo
Alcimus	Phocae adiutor
Achillas	dux cohortis
<Milites>	

Scena Constantinopoli, in Palatio Mauricii

Actus primus

Scena prima

Mauricius, Zonaras, Aribas, Milites

Maur. Accerse Priscum, Zonara; avulsum domo
Multoque cinctum milite huc propere mihi,
Aribe, Philippum siste.

Scena secunda

Mauricius *solus*

Maur. si poenae advenit
Tempus statutum, nostra in alterius manum
Transferre sceptrum si parat vindex Deus, 5
Poenam morari et sceptrum nequicquam velim
Ultra tueri, nec volo. hoc feriat caput
Ictuque eodem spiritum et solium auferat,
Qui dextra eadem spiritum et solium dedit:
Nihil repugno. sed neque adversis iubet 10
Offerre gladiis pectora. insidiis locum
Obstruere par est, dum licet; si non licet,
Sat erit paratum et vindice inflictum manu
Animo obsequenti vulnus excipere et pati.

Scena tertia

Mauricius, Priscus

Maur. Nuper triumphos, nuper imperium plagas 15
Late per omnes auspice extensum Deo
Tu me docebas, Prisce; nunc coeli minas

Et nostra disce fata. rapiendum brevi
Diadema capiti disce.

- Prisc. Mauricius pavet,
Ille, ille Romae terror et Dominus novae; 20
Qui iura utrique, factus utriusque arbiter,
Dispensat orbi, marte qui solitus feras
Domare gentes, civicos motus timet.
Quam sit retundi facilis et facilis premi
Excita plebes, docuit hesternus dies: 25
Quatiebat arma; inermis armatam petis,
Sola verendus fronte. Germanum male
Tutum favore publico ex oculis rapi
Condique tenebris imperas; subito excidit
Metuque fractus siluit armorum furor. 30
- Maur. Facile resurgunt odia, quae pressit metus,
Magis hoc timenda, pressa quo fuerint magis;
Quamvis timenda, spernerem intrepidus tamen,
Accensa nostro scelere ni faceret metum
Caelestis ira.
- Prisc. scelere quo superum potes 35
Accendere iras? ipse te iustum, pium
Fatetur hostis.
- Maur. abstine pulchris reum
Onerare titulis; impium, immitem voca,
Qui tot suorum millia hostili manu
In servitutum rapta, dum vili negat 40
Redimere pretio, durus immiti iubet
Perire ferro.
- Prisc. parce defletam diu
Meminisse culpam. quidquid erratum est, satis
Fletu expiasti.
- Maur. non bene effusus cruor
Fusis piatur fletibus, nec sic Deus 45
Noxas remittit Caesarum. hoc gravior manet
Nos poena, quo altiore nos posuit gradu;
Orbique reges grande documentum sumus,
Quantis nocentes urgeat poenis Deus.
- Prisc. Tot parta bello decora, tam laeta domus 50
Subnixa stirpe numen iratum haud probant.
Non est volentis plectere, antiquis novos
Semper triumphos addere.
- Maur. hoc terret magis,
Quo laetiore nostra sors cursu fluit.
Non est volentis parcere, immerito dare 55
Rerum secundos exitus. quisquis nocens
Fuit beatus, numine irato fuit.

Scena sexta

Mauricius, Philippus, Aribas, Milites

- Maur. Ades, Philippe, ... tibine praevisa est satis
Series patrandi sceleris? an tempus, dies,
Socii, ministri? 115
- Phil. quod mihi obiicitur scelus,
Invicte Caesar?
- Maur. nempe tu culpa vacas.
- Phil. Reus videri Caesari quisquis potest,
Vacare culpa non potest. quae me tamen
Faciatur nocentem noxa, ni doceas, nequit
Mens suspicando consequi. 120
- Maur. non tu inviam
Aperire ferro statuis ad solium viam?
Non sceptrum vitamque invides? palles! siles!
Mauricius ergo iam tibi nimium diu
Vitam videtur trahere, qui vitam hactenus
Non sibi, sed orbi impendit et patriae et tibi,
Ingrate? trepidat animus. infandum scelus
Metuit fateri lingua; sed frustra silet:
Loquitur silendo teque testatur reum. 125
- Phil. Saepe innocentis ora compressit stupor,
Nec sola fraudis conscia attonito riget
Terrore mens constricta. qui factis potest
Audere multum, plurimum verbis solet;
Et qui patrando crimini accingit manum,
Linguae negando comparat. sileo innocens,
Et mens labascit crimine imposito obruta,
Non cogitato. si loqui deceat tamen,
Mores loquuntur et, mihi vitae prius
Quidquid peractum est. me tibi affinem torus,
Virtus amicum, castra vincendi aemulum
Fecere, iura utrique dum Flavius daret;
Me deinde fecit subditum oblatus tibi
Regendus orbis. praestiti Domino fidem,
Tu primum amorem subdito. in Persas graves
Armata per te fulmen haec torsit manus;
Quascumque ferro legeram, his bello redux
Ultro revinxi laureis Domini caput:
Et me per atrox, impium, infandum scelus
Credis negatam quaerere ad solium viam. 130
135
140
145

	Nemo repente summus. ut solium suos, Hoc crede, Caesar, sic habet crimen gradus.	150
Maur.	Cito per omnes transilit scelerum gradus Regni libido.	
Phil.	vindicem appello Deum, Qui sensa cordis intima et caecos videt Animi recessus!	
Maur.	parce testari Deum: Quicumque pactam principi violat fidem, Aut esse nullos credit aut spernit Deos.	155
Phil.	Si teste nullo nostra tibi constat fides, Eloquere saltem, teste quo constat scelus.	
Maur.	Me teste coeloque indice.	
Phil.	o superi! an potest Scelestus esse sceleris ignarus sui?	160

Scena septima

Mauricius, Philippus, Priscus

Prisc.	Metuenda, Caesar, omnia. erumpunt palam Caeci tumultus; milite immixtus volat Ad arma civis impia, in Domini caput Fert signa, Phocam sequitur et Phoca duce ...	165
Maur.	Heu! quale nomen barbaro attonitas sono Implevit aures? loquere quem memores ducem?	
Prisc.	Phocam vocavi.	
Maur.	Prisce, iam satis est: patent Manifesta tandem somnia. o falso reus, Philippe, nobis credite. errori, precor, Ignosce.	170
Phil.	Caesar subditum veniam rogat! Rogare non est Caesarum, at veniam dare.	
Maur.	Errare quoniam est Caesarum, errori decet Orare veniam Caesares. non te reum, Philippe, crimen fecit, at sanctum impio Affine nomen nomini. sed iam tibi Phocas rebellis abstulit sceleris notam Totumque mente et nomine accepit scelus.	175
Phil.	Phocas rebellis! vile, despectum caput! Milesque ab imo nuper emersus gradu, Amans tumultus, pectore imbellis tamen.	180

Scena nona

Mauricius, Theodorus, Iustinus, Priscus

- Maur. Adeste, nati. quantus immineat patri
Turbo procellae, strepitus armorum docet, 205
Vel me tacente. parcite incassum mali
Causas latentes quaerere. has tempus vetat
Dolorque verbis eloqui. extremis procul
Effugia terris quaerite, hic vester labor.
- Ius. Dilecte genitor.
- Maur. fugite.
- The. fugiamus, pater! 210
- Ius. Patriae fugaces ecquis excipiet locus?
- Maur. Locum requiret Priscus, ostendet Deus.
- The. Fugare didici doctus exemplo patris,
Sed fugere nusquam docuit exemplo pater.
- Maur. Doceat iubendo.
- The. ni fugam exemplo doces, 215
Parere iussis nequeo. dum Caesar pater
Mortem lacescit, subditum et natum est nefas
Latere inertem; subditus Domino manum,
Natus parenti debet offerre, offero;
Utrique vitam impendere, impendo. hoc licet, 220
Hoc iura clamant omnia, hanc vocem sequor.
- Maur. Theodore ...
- Prisc. princeps ...
- Maur. nemo iam paret mihi,
Iam Caesar esse destiti.

Scena decima

Mauricius, Iustinus, Priscus

- Maur. Quod restat unum, Prisce, Iustinum fuga
Hosti ingruenti subtrahe.
- Ius. ah! potius, pater, 225
Permitte, lateri fidus assistam comes.
- Maur. Non patitur aetas, nate.
- Ius. amor patitur, iubet.

Actus secundus Scena prima

Phocas, Germanus, Milites

- Ger. Sedes relictas ingredi ne sit pudor. 255
Ingredere, Phoca. prodidit scepra et domum
Fugiendo Caesar.
- Phoc.   ne quis insidiis locus,
Aditus viarum, tecta qui circum patent,
Triplici corona sepiat miles frequens.
- Ger. Haec tecta cernis. illa nos Dominos vident; 260
Sed me prius videre captivum - o pudor! -,
Postquam nocentem fecit ignota manu
Submissa furtim charta, quae regnum mihi
Deferret ultro.
- Phoc.   cernis auctorem et manum.
- Ger. Haec illa nempe domina regnorum manus, 265
Quae capere scepra vel dare arbitrio potest.
- Phoc. Haec puniendo Caesari electa est manus,
At non creare Caesarem arbitrio potest.
Populi favore stabit imperium aut cadet;
Tu proinde populi aggredere pollicitis fidem. 270
Punire lentum, dona largiri impigrum,
Avidum laboris, publici cupidum otii
Promitte Dominum.
- Ger.   credula haud magnus labor
Allicere plebis studia. meliorem sibi
Promittit ultro, corde cum veterem abiicit 275
Infensa Dominum. magna laus, regnum recens;
Solum occupetur, Caesarem populis novum
Ostende, sydus populi adorabunt novum.
- Phoc. At fulget etiam luce Mauricius sua.
Repente quamvis nubila obruerint caput 280
Victum procella, purpurae nondum exuit
Fulgur verendum. fulmina etiam num tenet,
Dum scepra retinet dextra.

Scena secunda

Phocas, Germanus, Alcimus

- Alc. Mauricio fugae
 Spes nulla superest: mole vincloꝝ brevi
 Pressum videbis.
- Ger. at sibi nudo viam 285
 Reperisse ferro, ut moenibus fugeret procul,
 Rumor ferebat.
- Alc. profugus extulerat pedem,
 Fugisse pariter urbe Theodorum ratus;
 Sed ubi relictum et moenibus clausum audiit,
 Gressum retorquet perque confertas ruens 290
 Hinc inde turmas 'aut necem aut natum date'
 Exclamat. alia parte sollicitus volat
 Stricto requires ense Theodorus patrem.
 Sic, dum parenti natus et nato parens
 Consulere tentat, providet neuter sibi. 295
 Uterque spisso militum arctatus globo,
 Multa cruentus caede, nequicquam infremens,
 Repente manibus undique iniectas manus
 Et vincla sentit addita.
- Ger. ah! potius vaga 300
 Utrumque sineres, Alcime, elabi fuga.
 Vinctum catenis, cive vel septum suo
 Retinere in urbe Caesarem, an tutum est satis?
- Alc. Late vagari liberum et populis caput
 Praebere salvum Caesarem, an tutum est magis?
- Ger. 305
 Facile recurrit prima pectoribus fides,
 Praesente Domino. vincla quae dederat furor,
 Amor refringit; scepra quae rapuit, refert.
- Alc. 310
 Citius resumit scepra, quae nullis manus
 Premitur catenis, quae petit supplex opem
 Armatque reges, causa quos regum movet,
 Suadetque regem et regium ulcisci decus.
- Ger. 315
 Urgente fato, cum domus regum excidit,
 Auxilia raro regibus reges ferunt.
 Externa princeps regna qui supplex adit,
 Terret precando; quasque fortunae vices
 Expertus, illas creditur profugus, miser
 Inferre amicis. sedibus pulsum suis
 Fovere regem rara laus, ingens metus.

Scena quarta

Phocas, Alcimus, Mauricius, <Milites>

- Maur.   quis locus? quem me capit?
Hic scepra gessi! hic vincla Mauricius gerit!
- Phoc. Cedamus istinc, Alcime.
- Alc.   an vinctum times?
- Phoc. Me vultus iste terret.
- Maur.   o vindex Deus,
Haec cernis!
- Alc.   *ad Phocam*
    illum respice, alloquio pete.   345
- Maur. Haec cerne; non ut turpe praedonis caput,
Coelo pudendum, iratus aspicias, precor.
Me cerne, iuste iniqua patientem vide.
- Phoc. Quod dura pateris vincla, quod solio excidis,
Miserande princeps, hoc mihi parce, obsecro,   350
Scelus imputare.
- Maur.   quod tuum est, tibi; quod meum est,
Mihi imputabo.
- Phoc.   tristia in Domini caput
Movere bella et rumpere adstrictam fidem
Me castra, populus, vel reluctantem, iubent.
- Maur. Obsequere castris; quod iubet populus, nefas   355
Absolve. dignum utrique patrandi eligunt
Sceleris ministrum.
- Phoc.   utrique me norunt male,
Nec ipse nosti. nosse me si vis, potes;
Et ipse possum ... quid retro vultus refers?
Quid nostra refugis ora?
- Maur.   plectentem Deum   360
Respicio, non aspicio ferientem manum.
- Phoc. Manum coactam, nunc quoque addictam tibi
Et ista, quae fers, vincla reverentem vide.
- Maur. Quae scepra fregit, vincla reveretur manus.
- Phoc. Acies fremebat, te sibi ad poenas furens   365
Populus petebat. profuit vinctum capi:
Intenta capiti tela sic melius fugis,
Sic ira populi fracta suppliciis modum
Odiisque ponit, sic tua in tuto est salus.
- Maur. Dum prodit, etiam perfidus grates sibi,   370
Credo, reposcit; stat mea in tuto salus,
Dum trador hosti.

(Actus II)	Carolus Porée, 'Mauricius Imperator'	17
Maur.	numquid indignum magis Videbit?	400
Phoc.	unum hoc spondeo, nunquam alteri Delata per me scepra, quae Caesar tulit, Arguerit orbis.	
Maur.	desine ambiguus dolos Celare verbis. corde quid vafro tegas, Sat video.	
Phoc.	me lux ista manifestum dabit Urbique et orbi.	405
The.	scelera iam nimium tua Patuere luci.	
Phoc.	ne tuos laedant nimis Et patris oculos, cum patre obscuris caput Reconde tenebris. carcere inclusos preme Ambos, Achilla.	
Maur.	quo gradum cumque inferam, Tua me sequentur scelera. quae manibus gero, Tua illa, tua sunt crimina.	410
The.	o superi! sacra Si quae supersunt iura! mancipium imperat, Paret satellites transfuga! est carcer domus.	

Scena sexta

Phocas, Alcimus

Alc.	Quo verba spectant ista? te sceprum alteri Negas daturum. an, Caesari ut referas, rapis?	415
Phoc.	Erepta referam scepra! degeneres fugit Mens nostra sensus. regna vel nunquam eripe Vel redde nunquam.	
Alc.	et illa Germano negas Cedenda?	
Phoc.	nam cur scepra Germanus ferat?	420
Alc.	Haec obtulisti. sperat; id populus velit.	
Phoc.	Cognosce Phocam, amice: Germano obtuli, Ut commodaret crimini alieno manum Nomenque, neu quis alter ambiret sibi. Me iam penes sunt illa.	
Alc.	cui servas?	
Phoc.	mihi.	425

- Alc. Tibi? ... at ...
- Phoc. mihi, inquam; mene pretiosum scelus
 Patrare credas, molem ut invidiae gravem
 Referam inde et alter praemium sceleris ferat?
 Si nulla merces criminis, crimen fuge;
 Si crimen audes facere, mercedem cape. 430
- Alc. Sed qua videbit mente Germanus sibi
 Periisse vota.
- Phoc. doleat.
- Alc. huic populus favet.
- Phoc. Mihi castra.
- Alc. quae te castra voluerunt ducem
 Trepidi tumultus, orbis an Dominum volent?
 Credis Philippos, Maximos, Paulos, Titos 435
 Aliosque fama aut genere Caesaribus pares
 Aliena velle iura et imperium sequi?
- Phoc. Aperta loquere. quod mihi obscurum est genus
 Nec vetera possum decora et insignes patrum
 Iactare titulos, credis ad solium mihi 440
 Aditum negari? falleris; solio viam
 Novitas recludet ipsa. patricio duces
 Altoque creti sanguine hunc Dominum timent,
 Accepta patribus sceptrum qui referat suis;
 Nimum hic verendus. miles obscurus placet, 445
 Quem non avitus sanguis, at studia et favor
 Dominum crearint; hic facit nullos metus.
 Reges putabunt esse, qui regnum mihi
 Dederint habere. vade, dum pretio et minis
 Tentabo latebra eruere Iustinum sua: 450
 Ingredere castra, aggredere promissis duces;
 Velintne certam facere iurando fidem,
 Inquire, nostrum quolibet pacto caput
 Ipse obligato.
- Alc. sed cave, ut possit caput
 Solvi obligatum. sceptrum si dederint duces, 455
 Promissa repitent.
- Phoc. sceptrum me absolvent satis.

Actus tertius Scena prima

Philippus, Germanus

- Ger. Frustra, Philippe, corda Germani obstinas
Mollire verbis. Caesarem optavi fugam
Reperire ferro; at ipse quandoquidem induit
In vincla palmas, vincla, quae meruit, ferat. 460
Ferendo discat sceleris expertes manus
Non premere iniquo pondere. has tulimus prius,
Quas fert catenas - quoque meminisse horreo;
Illo iubente tulimus.
- Phil. ast illas quoque,
Iubente eodem, manibus eripuit gener. 465
- Ger. Dic annuente, dic prope invito patre.
Phil. Sed tum annuente, vincla cum vixdum sibi
Iniecta palmae senserant.
- Ger. quamvis cito
Adempta, quamvis illa vix tangat manus,
Non eluendas imprimunt palmis notas. 470
- Phil. Generosa facta quamlibet turpes valent
Delere maculas. Caesarem hac ipsa manu
Exsolve vinclis, vincla quae sensit prius.
Vinclis ab ipsis maius accipient decus
Pietas fidesque.
- Ger. nomina haec absint procul, 475
Pietas fidesque; sola iam nobis placet
Vindicta, virtus.
- Phil. tune virtutum loco
Vitium reponas?
- Ger. fortibus semper viris
Quodcumque placuit, esse virtutem reor.
- Phil. Sua quoque magnos magna dedecorant viros 480
Falluntque vitia.
- Ger. nemo vindictam arguat,
Si iusta poenas exigit meritis pares.
- Phil. At esse iusta subditi in Dominum nequit
Vindicta; si quid principes poenae inferunt,
Aequa ferendum mente. venientem licet 485
Plagam avocare, reddere acceptam haud licet.
Quod si aequiori pondere offensam dolor

- Ger. Nunquam parandis pectus hoc dedimus dolis.
 Aperta gerimus odia vel apertam fidem;
 Nec me impotentem sacra regnandi sitis
 In scelera traxit. scepra quin etiam mihi 520
 Oblata repuli pertinax; quod si tamen,
 Iubente populo, sede Mauricius sua
 Excideret unquam, fateor, ut possem dare,
 Illam expetivi: hac cecidit expulsus pater,
 Germanus offert, occupa.
- The. in solio patris 525
 Sedeam superbus nempe, dum genitor iacet
 Mersus tenebris; rapta per dirum scelus
 Maiore scepra scelere contrectem impius!
 Germanus offert; ante sint tua, quam offeras.
- Ger. Mea illa, mea sunt, quae dare, ut libuit, licet. 530
 The. Quo iure?
 Ger. quod deserta, quod populi favor
 Tradit gerenda.
- The. tradit haec populi furor,
 Traditne Phocas?
- Ger. ut mihi tradat, rapit.
- The. Sic te scelestus fraudibus fraudem implicans 535
 Ludit volentem; scepra sic spondet tibi,
 Dum sibi, gerenda nomine alieno, rapit.
- Ger. Me ludit ... ah! si crederem in Phocam scelus
 Cecidisse tantum ...
- The. crede mihi, crede et patri
 Et crede Phocae.
- Ger. tendit huc aliquis gradum,
 Referto mecum.

Scena tertia

Priscus, Heraclius, <Miles>

- Prisc. testibus vacat hic locus. 540
 Ingredere, nate, ... i, miles, et Phocam edoce
 Adesse Priscum, laeta qui secum ferat
 Et verba facere pauca secreto velit.
 O nate nec iam nate, qui nunc sis, vide.
 Nunc Heraclium pone, Iustinum ut geras. 545
 Posuisse nomen pristinum et nomen novum

Oculo irretorto vulnus excipiam lubens.
 Si cadere pulchrum est, non facit pulchram manus,
 Sed causa mortem.

- Prisc. sanguinem dignum patre
 Agnosco, dignum Caesare; et, si fas loqui, 590
 Ipsi invidendum Caesari. magnum est decus
 Nascendo fieri Caesarem, at non est minus
 Vitam tueri Caesarum. id casus facit,
 Hoc sola virtus praestat ... amplexum pete,
 Dum nemo testis, dum moram Phocas trahit. 595
 O nate ... sed iam lingua dediscat pium
 Blandumque nomen.
- Her. o pater!
- Prisc. patrem nefas
 Ultra vocare.
- Her. iam mihi non sis pater!
- Prisc. Nomen paternum absistit; at totus manet
 Animus paternus.
- Her. nomine ablato patris, 600
 Quem te vocare deceat aut liceat mihi?
- Prisc. Coram Tyranno quodlibet probrumingere,
 Dic proditorem, barbarum ...
- Her. o superi! an cadant
 Ista in parentem nomina? in Phocam cadent.
- Prisc. Me lumine irato aspice ...
- Her. ah! potius tuos, 605
 Oculo reflexo, fugere conspectus iube.
 Si te requirent lumina, haud poterunt satis
 Celare sensus pectore indociles premi.
 Me teque fallent perfida et Phocae patrem
 Natumque prodent.
- Prisc. ergo conspectus fuge 610
 Cautus paternos ... fallor? an Phocas venit?
 Abscede ... miles, traditum hunc puerum tene.

Scena quarta

Priscus, Phocas

- Prisc. Non te doloso fallere incautum licet
 Sermone, Phoca; si tamen liceat, iuuet.
 Nec me negabo Caesaris sobolem fuga 615

Voluisse, sinerent fata, praereptam tibi.
 Hoc velle adegit, quam dedi Domino, fides;
 Hoc facere vetuit, quae tibi adstrinxit fidem
 Fortuna. quod si fugere victoris manum
 Scelus est, luam ipse, at parce Iustino pius. 620
 Permite, longum vivat in luctus suos;
 Nullos timores faciet imbellis puer.
 Tantum querelis corda ne moveat suis,
 Illum profunda lucis aspectu procul
 Specu reconde. hic irritos fundat miser 625
 Perdatque gemitus, nemini liceat sonos
 Audire tristes, marcidas fletu genas
 Videre liceat nemini.

Phoc. et puero et tibi
 Metuere parce: reditus absolvit fugam.
 Utrique dabitur venia. quam dederas fidem 630
 Domino priori, Prisce, nunc serves novo.
 Hanc si probabunt facta, me pariter tibi
 Probabo factis. prodeat coram puer.

Scena quinta

Priscus, Phocas, Heraclius, <Milites>

Prisc. Iustine, prodi.
 Phoc. corda quis pulsat pavor?
 Quis terror oculos?
 Her. iamne libertas mea 635
 Addicta pretio est? praemium an dignum satis
 Solvet Tyrannus?
 Phoc. nunc vide, qui te locus,
 Iustine, teneat.
 Her. video, quem teneas locum;
 Nempe occupatum fraude, pollutum tuis
 Sceleribus, olim Caesarum aspectu sacrum. 640
 Phoc. Nomen superbum Caesares tumido excidant
 Et corde et ore. disce Mauricium patrem.
 Unum hoc superstes nomen.
 Her. hoc unum mihi
 Satis est superque, ut spiritus magnos geram
 Pulchroque fastu infame despiciam caput. 645

- Phoc. Disces vereri mox adorandum caput
Victus; revinctus interim doceat pater
Animos feroces ponere.
- Her. effigies sacrae,
Simulacra patrum vetera, quae passim vides
Redimita lauro, voce quae careant licet, 650
Ipsa videntur fronte perfidiam et genus
Tibi exprobrare; spiritus doceant feros
Comprimere, Phoca, et ora, si superest pudor,
Doceant pudere.
- Phoc. tu mihi vitae exhibes
Simulacra cassa. tibi dabo vivum patrem. 655
Miles, revinctum huc siste Mauricium ocyus.
- Prisc. Ah! parce, Phoca, parce Mauricium dare
Nobis videndum nosque Mauricio dare
Pariter videndos. poterit aspectum pater
Perferre nati? poterit aspectus meos 660
Perferre Caesar proditus? potero illius
Perferre vultum proditor? quanta - heu! - tribus
Congressu in uno vulnera infligas, vide.
- Phoc. Plagas salubres inferam; ex animo tibi
Vanos timores eruam, tumidos patris 665
Natique frangam spiritus. discet puer
Accipere sensus, quos patris fatum dabit.
- Prisc. Absente patre, patris infaustas vices
Docebo, dicam carcere inclusum horrido,
Gravia ferentem, extrema metuentem mala. 670
Dicam ...
- Phoc. videbit: visus erudiet magis.
- Prisc. Iam flere didicit. ecquid ulterius petis?
- Phoc. Det lingua poenas.

Scena sexta

Priscus, Phocas, Heraclius, Mauricius, <Milites>

- Phoc. te fuga elapsus puer
Fecit superbum, Maurici. accede et vide ...
- Maur. Ah! Prisce! ... nate ... barbare! ... o superi! o fides! 675
- Phoc. Alloquere natum, gerere captivum doce.
- Maur. Scelerum magister, quam bene infami doces
Decipere Dominos fraude! me Phocas tamen

Bibamque lacrymas. hoc negas, dure ... hoc amor
Dabit paternus. irruam.

Prisc. *ad militem*

excubias age

Paulum remotus, dum suo indulget miser 710
Genitor dolori.

Maur. nate, ... quid vultum invides?

Dilecte nate? nemo iam praesens adest,
Qui laedat oculos: miles abscessit, pedem
Retulit Tyrannus, solus est Priscus super, 715
Qui iusta meruit odia, quem iuvat et licet
Abnominari; at lumina avertit quoque
Pudore victus. respice: ultra quid times?
Iustine, patrem agnosce. quid refugis? siles.
O nate ...

Heraclium amplectitur.

Her. princeps ...

Maur. quis mihi obiicitur puer?

Superi! quis error? miles, ... huc Phocam advoca. 720

Prisc. Absiste, miles; nullus hic error. pater,
Agnosce natum.

Maur. vestis haec nati fuit:

Agnosco.

Prisc. nati pectus hic etiam gerit.

Maur. Anne Heraclius fraude Iustinum velit
Eripere patri? an ille dicatur meus? 725

Her. Ignosce fraudi. non tibi ereptum velit
Fraus ista natum. sed tibi attribuit novum,
Non qui doloso pectore et fratrum aemulo
In iura sceptri transeat, sed qui afferat
Moriendo fratri spiritum, imperium patri. 730
Natos parentes sanguine acquirunt suo,
Ego te parentem sanguine acquiram meo:
Hac lege princeps dici amem et merear tuus.

Maur. Ah! ne cupido tam sacra incessat, puer,
Ut, me parente dicto, ames dici meus! 735

Te nostra premerent fata, tu scelere obrutus
Nostro perires. sorte te voluit Deus
Meliore nasci, cum dedit Priscum patrem;
Laetare tali patre, te nato pater
Laetetur.

Prisc. ultro prole laetabor mea, 740
Si tu per illam prole potiaris tua.

Maur. Tua carebis, nec frui dabitur mea.
Sed cur Tyranno prodis immeritum caput?

Cur venit iste? latebra quae servat meum?
Quianam relictus?

- Prisc. iam fugae accinctus puer 745
Periculosum purpurae exuerat decus,
Vestem Heraclii induerat. extemplo irruit
Multus satelles ense nudato minax
Circumque fusus tecta Iustinum petit.
'Iustinus', inquam, 'dabitur, hunc sistam modo 750
Et ipse Phocae munus optatum offeram.'
Iubeo Heraclium purpura indutum foras
Prodire; prodit linteo vultum obtegens
Luctumque simulans. sequitur ignarus doli
Suaque praeda, nec sua, exultat ferox 755
Phocae satelles.
- Maur. digna generoso patre
Generosa proles, tene Iustini vices
Miseras subire?
- Her. debeo, possum, volo.
- Maur. Ah! vive.
- Her. moriar.
- Maur. ergone immeritum sinam
Pro me perire?
- Prisc. patere, quod patitur pater. 760
Her. Quod natus ambit.
- Maur. quod vetat pietas.
- Her. sinit
Iubetque pietas. hoc sumus positi loco,
Pro te perire ut liceat aut per te mori.
Pro te peribo, fraude si frueris mea;
Per te peribo, si meos retegis dolos. 765
Si pereo pro te, quod mihi surget decus!
Si pereo per te, quis mihi surget dolor!
Utrum e duobus imperet pietas, vide.
- Prisc. Quid, Caesar, ultra noxias trahimus moras? 770
Dum te Heraclii vita sollicitum tenet,
Forsan satelles suspicax animo dolos
Persentit, et me cura Iustini interim
Cruciat foditque. sed age, mutemus vices:
Natum dedisti, Caesar, ut servem, tuum;
Natum vicissim suscipe, ut serves, meum. 775
Et dum vocari audebo Iustini pater,
Patere Heraclius te sibi dicat patrem.
- Maur. Accipio pactum. vade, tu natum mihi
Praesta et tuere, Prisce. tibi praesto tuum.
Hunc mecum eodem carcere inclusum volo. 780

Prisc. Hunc tibi propinquo carcere includi sat est
Satiusque. ne quis te, Heracli, videat, cave.

Her. Cavebo. tu me respice extremum, pater.

Prisc. Adesto, miles: claude contiguus patrem
Natumque latebris. neminem videat puer,
Puerumque nemo videat.

785

Maur. haec Priscus ferat
Mandata? sequere sortis immeritus comes.

Erit petendus hostis; at patriae otio
Frui licebit. Caesar hoc spondet novus.'

- Ger. Quis ille Caesar?
Alc. quem dabis.
Ger. quid si manum
Adhibere sceptris ipse Germanus velit?
Alc. Quodcumque libeat, velle Germano licet. 845
Ger. An imperanti sponte parebunt duces?
Alc. Discent vereri iussa. fors suberit timor,
Ne scepra referas Caesari. socerum gener
Poterit movere; et forsán ...
Ger. hic absit timor:
Si scepra capiet, scepra non ponet manus. 850
Alc. Fors et timebant, ne tuos solus ferat
Populus amores, castra ne foveas minus
Et, quas priores ferre pro meritis decet,
Ferant secundas, plebe praeposita, duces.
Ger. Bene est. timendo vana, me vera admones 855
Timere.
Alc. nullos dicta portendunt metus.
Ger. Omitte. nimium metuis, ut metuam nihil.

Scena quarta

Germanus, Alcimus, Phocas

- Ger. Dum castra, populus, fata consiliis favent
Amica, nostris te manum, Phoca, ultimam
Adiicere coeptis convenit. Dominum abdicat 860
Exosa plebes pristinum, accipiat novum.
Alc. Quamvis secundet coepta popularis favor,
Tamen est timendum ...
Ger. ne mihi obrudas tuos
Ultra timores, Alcime, et Phocam sine
Aperire mentem.
Phoc. incerta consilii labat 865
Ipsoque rerum territa eventu stupet
Mens dubia. vento impulsa cum fertur ratis
Nimium secundo, triste naufragium facit;
Tum quoque timendum, vela ne rapide ferant
Illuc, recursus unde difficilis foret. 870

- Ger.   parcit et ferrum premit
Timida inquinari sanguine ignavo manus;
Carnificis armis iste debetur cruor.
- Phoc. Cum iura dederis mortis ac vitae arbiter,
Carnificis armis iste fundatur cruor.   905
- Ger. Te iam superbo culmine evectum imperi
Supraque vulgus humile et agnatos greges
Inserere coelo aequale Caesaribus caput,
Insane, credis; credulum errorem abiice.
Nondum occupasti summa, vix medium tenes;   910
Quod si supremum iam pede insistas gradum,
Non te supremus subtrahat tutum gradus
Nostro furori. nomine evectus meo
Solum attigisti, dextera eversus mea
Tu mox ad ima corrues.

Scena quinta

Alcimus, Phocas, <Milites>

- Alc.   quales minas   915
Iaculetur, audis?
- Phoc.   audio imbelles minas
Et sperno.
- Alc.   nullum sperne. Germanum time:
Prodesse quantum potuit impensus favor,
Obesse tantum poterit accensus furor.
- Phoc. Favore cavit, ne mihi possit furor   920
Deinceps nocere. sed age, quam dederint tibi
Spem castra, loquere.
- Alc.   vota vicerunt tua,
Ultroque sanctam, vix bene admota prece,
Tibi obligarunt iureiurando fidem.
- Phoc. Et posse nobis facere Germanum putas   925
Iustos timores? nostra - quid refugit pudor
Coram fateri? -, nostra graviori metu
Pulsat foditque corda Iustinus puer.
- Alc. At nonne puerum carcer inclusum tenet?
- Phoc. Sed non tenebit carcer inclusum diu.   930
Puerum, satellites, carcere eductum admove.
Terrere cesset, vivere aut cesset puer.
- Alc. Te terret infans! quos tibi fingis metus?

- Phoc. Quos fecit infans ille, ut aspectus meos
 Primum subivit; lumina ut fixit meis 935
 Intentus oculis, gelidus erravit tremor
 Totos per artus, horruī. infantis patrem
 Coram vocavi, venit; aspexi semel
 Iterumque, ut intuendo conferrent suos
 Oculi timores. patre sed natum magis 940
 Timuere, minus infante timuerunt virum.
 Sed iam propinquat. respice et nostros metus,
 Seu nunc silebit, verba seu faciat puer,
 In fronte, in oculis lumine attento lege.

Scena sexta

Alcimus, Phocas, Heraclius

- Phoc. Ten' sapere tandem fata docuerunt patris, 945
 Iustine?
 Her. Caesar grande documentum dedit,
 Dat turpe Phocas.
 Phoc. turpe quid Phocas docet?
 Her. Quodcumque video.
 Phoc. genitor haec docuit loqui.
 Her. Virtutem amare, odisse sceleratum et scelus,
 Utrumque didici.
 Phoc. discere hoc etiam decet 950
 Linguae procacis sistere audacem impetum
 Animosque rebus sumere adversis pares.
 Her. Imbelle pectus, sordido effictum luto
 Suique semper impotens, quale obtigit 955
 Vili Tyranno, extollat arbitrio aut premat
 Flando aut reflando sortis incertae favor;
 At corda, quae prognata meliori satu
 Natura finxit, quale Iustinus gerit,
 Immota perstant nescia infringi malis.
 Phoc. Gerasne pectus nescium infringi malis 960
 Nulloque fato territum, experiar brevi.
 Absiste ... cernis, quantus in verbis tumor,
 In fronte fastus qualis insideat, vides;
 Iam statue, inanes, Alcime, an faciat mihi
 Infans timores.

Scena octava

Phocas, Heraclius

- Phoc.   pectus indomitum refer,   990
Iustine, totas collige animoso sinu
Et prome vires: ferre quid possis, iuvat
Probare tandem; mortem an audebis pati.
- Her.   Tu'n imperare audebis?
- Phoc.   audebo.
- Her.   impera.
Cessas, quid haeres?
- Phoc.   impero, morere.
- Her.   at tremit   995
Lingua imperando. sed bene imperio rudis
Trepidat Tyrannus. fortius patior necem,
Quam tu imperasti. sequere, morientem vide
Et expavesce.
- Phoc.   testis accedit pater,
Illum operire.
- Her.   potius - ah! - referat gradum   1000
Oculosque.

Scena nona

Phocas, Heraclius, Mauricius

- Phoc.   adesto, Maurici: pulchram indolem,
Parente dignam fata nil timidam ultima
Subire ferro agnosce.
- Maur.   quo puerum iubes,
Puerum innocentem pertrahi?
- Phoc.   ad mortem.
- Maur.   o scelus!
Te, te, Tyranne, per sacrum si quid polo   1005
Terrisque credis ... quid ago! Mauricium audiat
Phocas precantem! deerat hoc unum probris,
Porrigere dextram supplicem. at vitam alteri
Licet precari. si quis in precibus pudor,
Qui ferre Dominum supplicem durus potest,   1010

Pudeat Tyrannum! - per tibi si quid pium est,
Phoca, oro, parce.

Phoc. pereat haud meritis semel
Perire.

Her. spernit non bene admotas preces.
Melius precabor: te mihi attentum volo,
Tyranne; te per, quod tibi solum est sacrum,
Scelus omne, te per quidquid infandum, impium,
Abominandum, infame, inhumanum uspiam est,
Oro, paratum absolve quam primum nefas
Praesens, remoto Caesare; hoc Phocam precor.

1015

Phoc. Cumulabo vota: Maurici, gressum amove;
Iustine, perge.

1020

Maur. errore te, Phoca, decet
Tandem levari: scisne, quem properet furor
Mactare?

Phoc. patrem te scio. scire hoc satis.

Maur. Erras, Tyranne.

Her. m', en, tuum eiuras, pater?

Phoc. Loquere, quis error?

Maur. Priscus est olli pater,
Est Heraclius nomen.

1025

Phoc. an fallis, puer?
Tu'n Heraclius?

Her. nectere ambages amat
Morasque Caesar; amputa caput et moras.

Phoc. Certum est, peribis, sive Mauricius moras
Nectit dolosas, sive Iustini vices
Mentitus ambis.

1030

Scena decima

Phocas, Heraclius, Mauricius, Iustinus, <Milites>

Ius. *in interiore theatri parte.*
cedite, invisum genus.
Haec nota, vidit ista nascentem domus.
Me sinite.

Maur. quae vox!

Ius. reddite immites patrem,
Aut me parenti reddite.

Phoc. accessum date.

Her. Procul hinc recede.
 Ius. patere.
 Her. quo pergis, miser? 1035
 Ius. Patrem requiro, video! complector ... pater!
 Maur. Ah!
 Phoc. tune natum, Maurici, agnoscis tuum?
 Haec est propago vera? num fraudes struit
 Iustinus alter?
 Ius. quis patrem alloquitur ferox?
 Tune ille Phocas?
 Phoc. tune Mauricii genus? 1040
 Ius. Frontem intuere.
 Her. agnosce purpureum decus.
 Ius. Omitte fraudem. purpurae assumptum decus
 Non repeto; redde nomen et capitis simul
 Pericla redde.

Scena undecima

Phocas, Heraclius, Mauricius, Iustinus, Achilles, <Milites>

Ach. subita Theodori fuga
 Vigiles fefellit.
 Phoc. ecquis adstrictum suis 1045
 Solvit catenis?
 Ach. ipse, qui fuerat datus
 Custos, satelles.
 Phoc. prodor. at poenas luet
 Pro fratre frater, alter alterius fugam
 Letho rependet. Maurici, natum exhibe,
 Secerne, vel ego utrumque ...
 Maur. ni mentem furor 1050
 Oculosque rapiat, nosse Iustinum satis
 Iam licuit.
 Phoc. illum ostende.
 Ius. quid cessas, pater!
 Her. Agnosce natum.
 Ius. respice, aspectu satis
 Natum probabis.
 Her. loquere.
 Maur. tu non es meus.
 Her. Quod crimen in me? quid vetat, ne sim tuus? 1055

Ius. Tuus ego.
 Maur. meus es; nec diu fueris meus.
 Phoc. Istum, satelles, ne fugam arripiat, rape
 Ferroque ...
 Her. me, me potius.
 Maur. ultorem time,
 Tyranne.
 Phoc. eamus.

Scena duodecima

Phocas, Heraclius, Mauricius, Iustinus, Alcimus, <Milites>

Alc. quid moras lentus trahis?
 En, Priscus amens queritur elapsum sibi 1060
 Totaque volitans urbe Iustinum petit
 Armatque cives.

Phoc. Heracli, mihi iam dabis
 Pro patre poenas perfido.

Alc. poenam exigis
 Poenam daturus forte. collectas agit
 Turmas Philippus, carcere exemptum socer 1065
 Ostentat alte civibus generum, et prece
 Uterque populus in tuum accendit caput
 Et, ni furentem providus flammam opprimis,
 Mox victor ignis turbine involvet simul
 Et castra et urbem.

Phoc. poenitet veniae et morae. 1070
 Sed iam excitatas sanguine extinguiam faces.
 Haec tria, satelles, capita praestabis mihi
 Mactanda, si quas patiar adversas vices;
 Haec conde tenebris.

Her. rebus afflictis datur
 Spes aliqua, Caesar.

Maur. distulit poenam Deus. 1075
 Sed poena lente dum venit, gravior venit.

- Phoc. Odisse ut unquam desinant, metuunt nimis,
Nimiumque timeo. 1110
- Alc. si tibi obiiciunt metus,
Si coelo eodem non frui tuto licet,
Mutare coelum, sede mutata, iube.
- Phoc. Hos nulla vivos spatia submoveant satis;
Vel si recessus incolant mundi ultimos 1115
Terrasque nostris pedibus obversas premant,
Semper timebo. pareo monitis tamen.
Siste Heraclium, lictor, et Priscum simul,
Simul et Philippum; hos trahere, si licet, in meas
Dum tento partes, instrui navim iube, 1120
Exosa quae mox capita, si flecti negant,
Unaque nostros avehat longe metus.

Scena secunda

Phocas

- Phoc. Imperia nondum detulit, veniam reis
Iam miles orat et iubet; danda est tamen.
Concedat aliquid, cuncta qui poscit sibi; 1125
Regnare tanti est. quid tamen solium iuвет,
Si semper animus trepidet ancipiti metu
Timeatque regnis? ... sed quid incertus feror?
Unum hoc timendum, scepra Mauricio sua
Ne forte redeant. ense Mauricius cadat, 1130
Cadantque nati, concident nostri metus.
Moriatur ergo prole cum tota pater,
Et hunc dolorem pectore infixum altius
Hostes superbi triste in exilium ferant.

Scena tertia

Phocas, Philippus, Priscus, Heraclius

- Phoc. Videsne demum, Prisce, quid prosit dolus? 1135
Vides, Philippe, quid dolo adiunctus furor?

- Prisc. Equidem fatebor, disparem nostra exitum
 Habuere vota. fraude Iustinum pia
 Servare volui, Mauricium impia
 Sobolemque tentas perdere; eventu caret 1140
 Decepta virtus, fruitur eventu scelus.
 Non invidebo. misera sit virtus licet,
 Plus illa nobis scelere felici placet.
- Phil. Phoca, triumphas. sed time alternas vices.
 Virtus resurgit saepe, et obruitur scelus. 1145
 Excidimus ausis, forsán alterius manus
 Perficiet ausa. Caesar ultores habet,
 Et habet Philippus.
- Her. parte votorum caret
 Summa Heraclius; tota non periit tamen
 Sperata merces: Caesari exhibui fidem, 1150
 Odium Tyranno.
- Phoc. vos mihi rabie efferos
 Offertis animos, pectus ego placidum offero.
 Ponamus iras, mutuam demus fidem.
- Phil. Capiti nefando nulla debetur fides
 Et nulla dabitur.
- Phoc. munerum largam manum 1155
 Spernitne Priscus?
- Prisc. Caesarem affari sine,
 Hoc Priscus orat, munus hoc unum petit.
- Phoc. Dabitur petenti. adesse Mauricium volo
 Ocyus, Achilla ... si velit, felix potest
 Esse Heraclius.
- Her. sit nisi Phocas miser, 1160
 Nequeo beatus esse.

Scena quarta

Phocas, Philippus, Priscus, Heraclius, Achillas

- Ach. castrorum duces
 Adsunt frequentes, copiam alloquii petunt.
- Phoc. Nefas morari. nostra iam vobis patent
 Consilia; nunc, quid vestra vos moneat salus,
 Consulite. monitis ipse Mauricius iuvet. 1165

Scena quinta

Philippus, Priscus, Heraclius, Mauricius

- Prisc. *ad pedes Mauricii cum Philippo concidens*
 Ignosce ...
- Phil. parce ...
- Maur. surgite, o frustra pii
 Fortesque amici. vos ego immeritos miser
 His onero vinclis.
- Prisc. dulce servavi male,
 Quod tradidisti, pignus; an veniam dabis?
- Maur. Ipse Heraclii capite Iustini caput 1170
 Salvum volebas, Prisce. quid velle amplius,
 Quid licuit ultra facere?
- Phil. Theodorus mea
 Socerique dextra carcere exemptus redit
 In vincla fixus vulnere; an parces mihi?
- Maur. Parco, Philippe. non ego eventu aestimo 1175
 Consilia; solus praestat eventum Deus.
 Addicta nobis hactenus patuit satis
 Fides nimisque. vestra quod suadet salus,
 Lenite Phocam et sinite Mauricium sua
 Subire fata.
- Prisc. si tuum superi vetant 1180
 Prohibere lapsum, patere, quod certe sinunt,
 Cadente Domino cadere.
- Her. iam, sineres mori,
 Fata Heraclius potuit et voluit tua
 Praeripere letho.
- Maur. fata victurum manent
 Meliora, qui te mente tam celsa dedit 1185
 Versare tantos spiritus; sortem indoli
 Parem reservat sortis humanae arbiter.
 Non hoc peribit funere indigno caput
 Dignum corona. fallor! an capiti imminens
 Cerno verendum regiae frontis decus? 1190
 Non fallor: en, ut luce radiorum micat.
 O vive, regna, Caesarum vindex, amor
 Orbis, Tyranni terror ... o faveat Deus!
- Prisc. Quis error oculis, Caesar, illudit tuis?
- Maur. O digne sceptro!
- Her. adesse Iustinum putas; 1195
 Adsum Heraclius.

Maur. cresce in imperium puer.

Phil. *auditur buccinae sonitus.*

Auditis, ecquid buccinae increpuit sonus?

Quid clangor iste?

Maur. agnosco feralem sonum:

Phocas Tyrannus imperat, vobis perit

Mauricius.

Scena sexta

Philippus, Priscus, Heraclius, Mauricius, Achilles

Ach. istinc cedite.

Phil. an rigidae caput

1200

Dandum est securi?

Ach. vos mori miles vetat,

Philippe, Prisce et Heracli; Caesar iubet

Procul exulare.

Her. Caesarem agnosce, impie.

Maur. Parete iussis.

Phil. ergo dicendum vale,

O care princeps.

Maur. cognite o sero nimis,

1205

Philippe.

Prisc. Caesar optime.

Maur. o Prisce, o fides

Invicta!

Her. Caesarum ultime.

Maur. o magnis puer

Servande fatis! Prisce, commendo hunc tibi.

Valete, amici, et vivite.

Scena septima

Mauricius

affertur sedes regia.

Maur. en, solium novo
 Fertur Tyranno. hic, lictor, hic solii locus. 1210
 Haec illa sedes ergo, qua elatum diu
 Suspexit orbis, unde deiectum videt.
 Haec illa sedes, qua novum aspiciam modo
 Dominum insidentem; hinc dura sublimis dabit
 Imperia Phocas, hinc truci aspectu ferox 1215
 Despiciet humile, vile Mauricii caput
 Turpique letho addicet. o vindex Deus,
 Qui dextra eadem praemium meritis refers
 Poenamque noxis: en, tibi, en, adsum nocens
 Poenas ad omnes promptus. age, telum elige; 1220
 Qua parte visum est, percute. ultricem manum
 Supplex adoro ...

manet aliquantulum solio innixus.

moriar. at soboles patris
 Manet aliquantulum solio innixus;
 Vivat superstes. sit satis letho reum
 Mactare ... vos, o civium querulae, precor, 1225
 Umbrae meorum, sceleris ultrices mei
 Umbrae meorum, si qua vos pietas movet,
 Pio cruori parcite et vestram sitim
 Explete sontis sanguine.

Scena octava

Mauricius, Theodorus, Iustinus

Maur. heu, quonam advehit
 Natos satelles! ... nate ... me miserum! peris, 1230
 Theodore!

The. vivo, genitor; ah! nimium diu
Perire merui ... cadere nec fuerit grave,
Si non et ipse concidas.

Ius. actum est, pater:
Occidimus. ecce, iam tuis Phocas subit
Sceptris superbus ... ecce, iam solium occupat. 1235

Scena nona

Mauricius, Theodorus, Iustinus, Phocas, Milites

Phoc. Capesce, miles, iussa: Theodorum rape
Ferro necandum.

Maur. respice, an gemitus trahit
Moriens supremos?

The. das mihi, Phoca, necem ...
Dignum Tyranno munus ... alterum munus peto
Me dignum ... in ipso moriar amplexu patris ... 1240
Hoc da.

Phoc. do. miles, pectori ferrum insere.

Maur. Averte ferrum, miles; huc vero et meo
Sinu reconde.

The. nil opus ferro ... en, labris
Mors errat ... ore spiritum abeuntem lege.

Maur. Theodore!

Ius. frater!

Maur. vixit! o vindex Deus! 1245

Phoc. Miles, cadaver amove. ut ferro cadas,
Iustine, fratrem sequere.

Ius. nil ferrum moror.

Maur. Non sic abibis ... barbare, immitis, ferox,
Atrox Tyranne, in te quid infelix puer
Peccare potuit?

Phoc. poterit. ut pereat, sat est. 1250

Ius. Me patere abire. ne mihi invidias, pater,
Quod restat unum funeris solatium,
Tuum anteire funus.

Phoc. e gremio patris
Puerum, satellites, amove.

Ius. o genitor, vale.

O dulce tunc, cum mente concipitur, scelus!
O triste tunc, cum dextra perfecit, scelus!

1310

Finis

Hinweise zur Textgestaltung

Zugrunde liegt die Ausgabe von 1745; der Druck von 1746 wurde zusätzlich eingesehen. Die orthographischen Eigenheiten des Originals wurden nach Möglichkeit beachtet. Orthographie und Interpunktion wurden jedoch überarbeitet und vereinheitlicht. So wurde stets *i* für im Original mehrheitlich verwendetes *j* gedruckt. Groß geschrieben wurde 20 *Dominus*; klein dagegen A6 *dux*, 15 *triumphos*, 48 *reges*, 83 *princeps*, 222 *princeps*, 269 *imperium*, 291 *turmas*, 484 *principes*, 675 *barbare*, 1031 *theatri*, 1118 *lictor*, 1144 *triumphas*, 1161 *duces*, 1196 *imperium*, 1205 *princeps*, 1209 *amici*, 1248 *barbare* sowie *superi* (160, 412, 603, 675 in Anreden; wie 1745, gegen 1746) und im Darstellerverzeichnis *successor*. Zusammen gedruckt wurde 1294 *sese* sowie enklitisches *-ne* ohne Worttrennung (114, 189, 396, 426, 452, 477, 533, 635, 701, 724, 757, 759, 929, 960, 1022, 1037, 1040, 1040, 1107, 1135, 1156); 35 *caelestis* (wie 1745) statt *coelestis* (wie 1746), 77 *quicumque* statt *quicunque*, 146 *quascumque* (wie 1745) statt *quascunque* (wie 1746), 156 *quicumque* statt *quicunque*, 802 *carum* statt *charum*, 1083 *coeptorum* statt *caeptorum*. Die Reihenfolge der Sprecher vor den Szenen wurde dem Auftritt nach einheitlich geordnet (statt 1,10 *MPI*; 2,2 *GPA*; 2,3 *MGPACAl*; 2,4 *MPA*; 2,5 *MTPA*; 3,4 *PhPr*; 3,5 *PhPrH*; 3,6 *PhMPPrH*; 3,7 *MPH*; 4,2 *TPG*; 4,4 *PGA*; 4,5 *PA*; 4,6 *PHA*; 4,9 *MPH*; 4,10 *MPIH*; 4,11 *MPIHA*; 4,12 *MPIHA*; 5,5 *MPhPrH*; 5,6 *MPhPrHA*; 5,12 *MPhAlAc*), *Milites* wurde jeweils ergänzt.

816 *animus* statt *animas*

Druckfehler 1745: A5 *Mauritium*

Druckfehler 1746: A1 *capivorum*, 316 *profogus*, 456 *promissus*, 749 *fusas*, 1084 *ausit*, 1208 *servanda*, 1218 *detra*

‘Komma’ gestrichen vor *et*, *atque*, *-que*, *neque*, *nec*, *aut*, *vel*, *-ve*, *an*, *quam* u.ä.: A8, 1, 6, 7, 8, 9, 13, 14, 20, 24, 28, 29, 63, 73, 74, 84, 84, 86, 90, 96, 100, 113, 113, 123, 126, 126, 129, 138, 154, 157, 160, 164, 177, 178, 182, 191, 192, 207, 217, 234, 254, 255, 264, 266, 269, 289, 290, 291, 294, 298, 303, 311, 319, 321, 324, 325, 327, 329, 330, 332, 332, 334, 341, 353, 362, 368, 373, 406, 407, 418, 423, 428, 435, 436, 437, 438, 439, 442, 449, 475, 476, 480, 487, 498, 503, 504, 509, 518, 539, 542, 544, 546, 548, 559, 562, 567, 576, 578, 579, 582, 596, 601, 609, 609, 609, 625, 628, 642, 644, 644, 651, 658, 689, 690, 701, 707, 715, 728, 733, 748, 750, 753, 754, 761, 763, 773, 779, 781, 784, 789, 790, 792, 808, 811, 812, 821, 832, 852, 865, 871, 881, 881, 891, 901, 906, 907, 916, 928, 942, 949, 951, 953, 955, 960, 965, 976, 982, 984, 989, 991, 998, 1000, 1005, 1028, 1043, 1060, 1061, 1067, 1070, 1070, 1080, 1088, 1092, 1098, 1107, 1108, 1115, 1124, 1127, 1138, 1154, 1166, 1172, 1178, 1179, 1183, 1202, 1216, 1218, 1228, 1242, 1256, 1267, 1268, 1305

‘Komma’ gestrichen nach: A4 *vita*, *future*, A7 *ingressus*, A10 *voces*, *supplicia*, 5 *sceptra*, 13 *manu*, 34 *scelere*, 57 *irato*, 66 *vidi*, 105 *coronam*, 185 *furor*, 237 *cadat*, 291 *date* (1746 ‘Doppelpunkt’), 309 *opem*, 316 *miser*, 318 *regem*, 464 *iubente*, 497 *inferet*, 514 *gradu*, 534 *scelestus*, 544 *iam*, 584 *vulnere*, 624 *profunda*, 624 *procul*, 680 *quoque*, 819 *sceptra*, 839 *pulso*, 944 *oculis*, 1002 *dignam*, 1003 *ferro*, 1004 *innocentem*, 1215 *ferox*, 1269 *domo*, 1309 *dulce*, 1310 *triste*

‘Komma’ ergänzt: A5 *et*, 25, 58, 80 *refringat*, 80 *en*, 87, 113, 114 *Philippe*, 138, 159, 179, 193 *mox*, 194 *siste*, 199, 226, 233 *ut*, 238 *aut*, 261, 271, 294, 339, 346, 347 *aspicias*, 373 *et*, 382, 384, 393, 404, 416 *an*, 452, 454, 460 *vincla*, 462, 479, 488 *exigas*, 495, 497 *forte*, 500, 503 *vide*, 505, 523 *dare*, 529, 530 *dare*, 535, 541 *nate*, 544 *sis*, 565, 567 *Deus*, 590 *et*, 590 *loqui*, 621, 638 *video*, 663, 681 *tu*, 692, 692, 707, 711, 720, 760, 762, 768, 782 *videat*, 796, 808 *et*, 815, 817, 829, 834 *armis*, 834 *est*, 837, 847, 853, 853, 869, 877, 888, 900, 927, 931, 931, 934, 962 *cernis*, 963, 964 *statue*, 975, 981, 983, 984, 988, 992, 1001 *indolem*, 1005 *te*, 1015, 1015, 1022, 1024 *m’*, 1024 *en*, 1046, 1047, 1055, 1057 *istum*, 1058 *me*, 1060, 1068 *et*, 1072, 1072, 1097, 1106 *renuas*, 1129, 1164, 1164, 1168, 1169, 1191, 1194, 1194, 1209 *en*, 1210 *hic*, 1211, 1213, 1219 *en*, 1219 *en*, 1221, 1225 *vos*, 1229, 1234, 1235, 1243, 1250, 1257, 1275, 1286 *veniat*, 1295, 1295, 1303, 1307, 1309, 1309, 1310, 1310

‘Komma’ statt ‘Punkt’: 130, 369, 687, 1083

‘Komma’ statt ‘Strichpunkt’: 22, 70, 77 *satis*, 267, 348, 361, 367, 401 (wie 1745), 460 *palmas*, 614 *sermone* (wie 1745), 665, 714, 757, 798, 810, 836, 880 *duces*, 890, 894, 914, 938, 1029 *peribis*, 1048, 1215

‘Komma’ statt ‘Doppelpunkt’: 158 (1746 ‘Strichpunkt’), 713, 826, 862, 883, 1081, 1084

‘Punkt’ gestrichen: 261 *captivum*, 405 *dabit*, 802 *facit*, 1050 *furor*

‘Punkt’ ergänzt: 538 ..., 857 *nihil*, 1008, 1196 *puer* (wie 1745)

- 'Punkt' statt 'Strichpunkt': 46, 75, 86, 90, 107, 143, 144, 162, 176, 190, 229, 379, 404, 416, 421
obtulisti, 424, 438, 501, 517, 674, 687, 692, 749, 763, 775, 778, 813 *poenas*, 820, 838, 847,
996, 1042, 1095 *cane*, 1109 *voluere*, 1124, 1138, 1142, 1165, 1171, 1178, 1191, 1210 *Ty-*
ranno, 1222, 1241 *do*, 1257, 1271, 1284
- 'Punkt' statt 'Doppelpunkt': 11, 27, 43, 67, 204, 255, 292, 306, 358, 366, 398, 445, 472, 540
locus, 560, 672, 696, 721, 742, 765, 799, 801, 855, 857, 897, 931, 1013, 1047, 1075 *Deus*,
1144 *triumphas*, 1158, 1208, 1250, 1265 *Maurici*
- 'Punkt' statt 'Komma': 79 *tenent*, 206 (wie 1745), 293, 347, 382 *perire*, 709 *paternus*, 783 *cave-*
bo, 937, 1141, 1234, 1296
- 'Strichpunkt' gestrichen: 291 *turmas*, 463 *catenas*, 1057 *rape*, 1079 *sceptra*
- 'Strichpunkt' ergänzt: 463
- 'Strichpunkt' statt 'Punkt': 163, 518, 590, 721, 979, 1223
- 'Strichpunkt' statt 'Doppelpunkt': 66, 87, 112, 190, 243, 260, 307, 358, 421, 444, 585, 617, 647,
681 *Prisce*, 738, 753, 764, 868, 873, 892, 894, 902, 910, 956, 1020, 1043, 1140, 1174, 1202,
1264, 1275, 1277, 1284
- 'Strichpunkt' statt 'Komma': 194, 199, 239, 329, 500, 621, 638, 652, 692, 774, 938, 963, 1104,
1114, 1119, 1169, 1220, 1231, 1242
- 'Doppelpunkt' ergänzt: 809
- 'Doppelpunkt' statt 'Punkt': 25
- 'Doppelpunkt' statt 'Strichpunkt': 111 (wie 1745), 155, 629, 713, 773, 992, 1001, 1150, 1198
(wie 1745)
- 'Doppelpunkt' statt 'Komma': 109, 147, 253, 366, 373, 450, 732, 784 *miles*, 986, 1022, 1219,
1233, 1236, 1277
- 'Fragezeichen' ergänzt: 927
- 'Fragezeichen' statt 'Punkt': 231, 946, 1023
- 'Fragezeichen' statt 'Ausrufezeichen': 189, 190, 760, 1040 (wie 1745)
- 'Ausrufezeichen' ergänzt: 605, 1011
- 'Ausrufezeichen' statt 'Punkt': 675 *fides*, 735
- 'Ausrufezeichen' statt 'Strichpunkt': 1208
- 'Anführungszeichen' ergänzt: 750f., 792ff.
- 'Anführungszeichen' statt Kursivdruck: A10f., 291, 836ff., 889f.
- 'Gedankenstrich' ergänzt: 261, 662, 1000, 1011
- 'Gedankenstrich' statt 'Klammer': 463, 566f., 926f.
- 'Klammer' gestrichen: 590 *et*, 590 *loqui*, 1008 *supplicem*, 1011 *Tyrannum*